

Marsikdo je v svojem življenju opravil kakšno pomembno, lahko celo vrhunsko delo, pa tako malo ali skoraj ničesar ne vemo o njem. To je seveda odvisno od nas, za koga, za kaj in koliko se zanimamo. Včasih nas mora tudi kdo opozoriti na kaj zanimivega, da o tem preberemo v ustrezni knjigi ali na spletu. Človek, ki se ga tu spominjamo in ga poskušamo nekoliko oteti pozabi, je bil v 17. stoletju omikanim Slovencem dobro znan, pozneje pa kar pozabljen. Tudi sam sem za njegovo ime zvedel razmeroma pozno, šele pri 60-tih. Nanj so me opozorili. Danes gledamo na njegovo delo z velikim ponosom in spoštovanjem.

Kdo je bil Andrej Trost?

Andrej Trost (Deggendorf, Nemčija, 1643–Gradec, 1708) je bil znani risar in bakrorezec na Slovenskem. Bakroreza se je učil v Gradcu in na Dunaju. Po letu 1675 je živel v Gradcu, kjer se je dvakrat poročil. Druga žena mu je celo pomagala pri bakroreznem delu.

Leta 1668 je srečal G. M. Vischerja¹ in začel zanj izdelovati bakroreze. Pozneje, med letoma 1678 in 1688, pa se je Trost večinoma zadrževal v Valvasorjevi delavnici na Bogenšperku, kjer je rezal samo za Valvasorja.

Trost je vrezal številne bakroreze za pomembna topografska dela Slovenije.

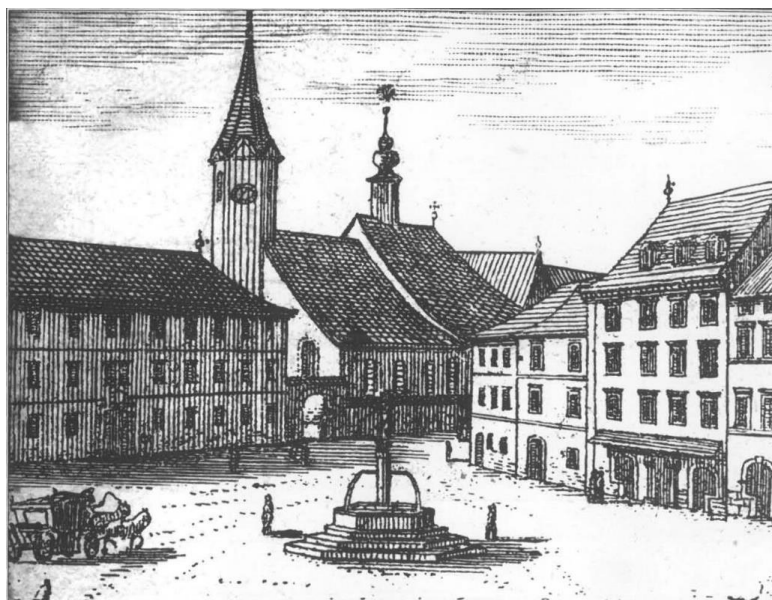
Za Vischerja:

Styriae Ducatus fertilissimi nova geographica descriptio (Gradec 1678);
Topographia Ducatus Styriae (1681, 1700).

Za Valvasorja:

Dominicae passionis icones (1679, Pasijonska knjižica);
Topogr. Ducatus Carnioliae modernae (1679);
Topogr. arcium Lambergianarum (1679);
Ovidii Metamorphoseos icones (1680);
Topogr. Archiducatus Carinthiae modernae (1681);
Topogr. Carinthiae Salisburgensis (1681);
Theatrum mortis humanae tripartitum (1682, Prizorišče človeške smrti);
Topogr. Archiduc. Carinthiae antiquae et modernae completa (1688);
Die Ehre dess Hertzogthums Crain (Slava vojvodine Kranjske, 1689).

¹ Georg Matthaeus Vischer (Wenns, Tirolska, Avstrija, 1628–Linz, 1696), avstrijski duhovnik, topograf in kartograf; v imenu duhovščine in plemstva je izdeloval zemljevide, grafike in risbe več kot 1000 mest, gradov, fevdalnih posestev, opatij in samostanov v spodnji in gornji Avstriji, avstrijski Štajerski, Štajerski, Moravski in Madžarski. Njegove grafike velikokrat predstavljajo najstarejše ohranjene slike teh krajev in zgradb, med njimi deli: *Styriae Ducatus Fertilissimi Nova Geographica Descriptio* (Gradec 1678) in *Topographia Ducatus Styriae* (Gradec 1681),

Bakrorez slike Mestnega trga s stolnico v Ljubljani v 16. stoletju – prikazan v Valvasorjevi *Slavi vojvodine Kranjske*.

Slike kranjskih in koroških krajev in gradov je izdelal po Valvasorjevih risbah, zgodovinske in druge slike pa večinoma po predlogah Janeza Kocha. V baker je vrezal tudi večino prilog in zemljevidov za *Slavo* in, po Valvasorjevih slikah, obe veliki panorami Ljubljane in Celovca.

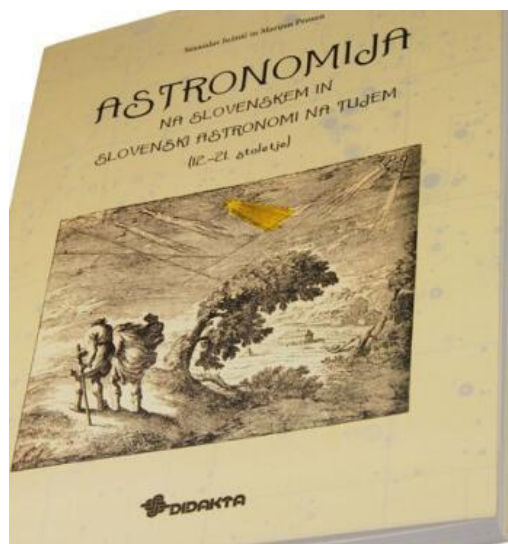
Razen tega je izdeloval oziroma rezal še razne prospekte, ilustracije (vedute gradov in pokrajinske zgodovinske scene), geografske karte (Štajerska 1678; Hrvaška 1683), diplome (npr. za univerzo v Gradcu 1687), naslovnice za knjige in koledarje, grbe, portrete, samostojne grafične liste (pokrajine, mesta, alegorije), religiozne podobice in spominske liste, čestitke in drugo.

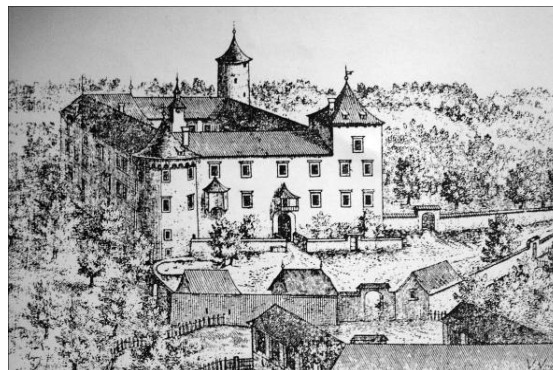
Ptuj v *Slavi vojvodine Kranjske*.

Trostov umetniški vrh so dosegli bakrorezi v *Pasijonski knjižici*. Trost je bil tehnično izurjen bakrorezec z značilno čisto geometrijsko izvedbo, po kateri se njegovi izdelki skoraj na prvi pogled razlikujejo od drugih. Po obsegu je opravil zelo veliko delo.

Povzeto po člankih na Slovenski Wikipediji.

Trost je bil vodilni Valvasorjev bakrorezec. Njegove bakroreze si lahko ogledamo posebno v slavni *Slavi*.² Njegov bakrorez iz *Slave* krasi tudi naslovnico knjige *Astronomija na Slovenskem in slovenski astronomi na tujem (12.-21. stoletje)*, Didakta, Radovljica 2008.

**Dva Bogenšperka; kateri je Trostov?
Poskusite ugotoviti s primerjavo slik.**

Kranj, 11. oktober 2018

Majo Prosen

² Pri vsaki sliki iz *Slave* lahko rečemo ali zapišemo: Zasluge za visoko tehnično raven bakrorezov in grafik je imel bakrorezec Andrej Trost.